

PO Vertio Kia(SM)

19.11.2021
JULKINEN

Viite

Asia

Sisäministeriön lausunto asiaan U41/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 910/2014 muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta

U41/2021 vp

Komissio antoi 3.6.2021 ehdotuksen asetukseksi asetuksen sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktiopalveluihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ((EU) N:o 910/2014) muuttamisesta eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamisen osalta. U-kirjelmässä tuodaan esille, että komission mukaan voimassa oleva sääntely ei vastaa markkinoiden tarpeita ja suuri osa digitaalisen identiteetin käyttöön liittyvistä palveluista jää sen soveltamisalan ulkopuolelle. Digitaalisten identiteettiratkaisujen ohella markkinoilla tarvitaan uusia sähköisesti vahvistettuihin henkilötietoihin ja todistuksiin liittyviä ratkaisuja. Sisäministeriö pitää kannatettavana asetusehdotuksen tavoitetta varmistaa luotettavien ja turvallisten digitaalisten identiteettiratkaisujen saatavuus ja käyttömahdollisuudet ja yhtyy valtioneuvoston kantaan edistää jäsenvaltioiden rajat ylittävää sähköistä asiointia. Palvelujen saatavuuden ja markkinoiden tarpeiden rinnalla on tärkeää kiinnittää huomiota myös rikostorjunnan tarpeisiin.

Asetusehdotukseen sisältyy lainsäädäntökehikko digitaalisen identiteetin lompakkosovellukselle, jolla mahdollistettaisiin rajat ylittävä sähköinen tunnistautuminen julkisen ja yksityisen sektorin palveluissa. Sovellus toimisi osana sähköisen tunnistamisen järjestelmää, ja sillä tulisi olla mahdollista osoittaa vahvistettuja henkilötietoja ja todistuksia. Sovelluksen avulla henkilön tulisi voida tunnistautua sekä sähköisissä asiointipalveluissa että fyysisessä käyntiasioinnissa. Sisäministeriö pitää valtioneuvoston kannan tavoin lähtökohtaisesti myönteisenä lainsäädännöllisen kehikon luomista lompakkosovellukselle. Sisäministeriö korostaa kyber- ja tietoturvallisuudesta huolehtimista, koska sovellus ja tietokannat, joihin sen kautta päästäisiin, muodostavat houkuttelevan kohteen rikollisille. Komission näkemyksen mukaan lompakon mahdollistama tietoturvan parantuminen voisi ehkäistä identiteettivarkauksia.

U-kirjelmässä tuodaan esille, että valtiovarainministeriöllä on käynnissä Digitaalisen henkilöllisyyden hanke (8.10.2020 – 30.6.2023), jossa kehitetään valtion digitaalinen lompakko ja digitaalinen henkilöllisyystodistus sähköiseen ja käyntiasiointiin. Tarkoituksena olisi seuraavassa vaiheessa laajentaa digitaalinen henkilöllisyystodistus EU-asetusluonnoksen mukaiseksi digitaaliseksi lompakoksi (EU eID). Jokainen henkilö saa passin ja henkilökortin rinnalle täysin uuden digitaalisen henkilöllisyystodistuksen. Digitaalinen henkilöllisyys perustuu valtion tuottamaan henkilöllisyystietoon eli ydinidentiteettiin, joka on jokaisella kansalaisella syntymästä lähtien. Ydinidentiteettiin voidaan liittää erilaisia viranomaisten vahvistamia tietoja tai lupia. Digitaalinen henkilöllisyystodistus ja muut viranomaisten vahvistamat tiedot muodostavat yhdessä niin sanotun digitaalisen lompakon, jossa tiedot ja luvat pysyvät tallessa ja helposti todistettavissa kaikissa tilanteissa.

Sisäministeriö ja Poliisihallitus ovat tiiviisti mukana valtiovarainministeriön hankkeessa ja sisäministeriö pitää sitä erityisen tärkeänä ja hyödyllisenä turvallisen sähköisen asioinnin edistämiseksi. Hankkeen linjausten tekeminen on vielä kesken, mutta digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voimassaoloaika on tarkoitus sitoa passin ja henkilökortin voimassaoloaikaan + 1 vuosi, jolloin sen turvallisuus voidaan taata. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voisi mahdollisesti saada passin tai henkilökortin hakemisen yhteydessä hallinnollisesti kevyenä ja kustannustehokkaana ratkaisuna. Poliisihallituksen rooli tässä yhteydessä on keskeinen.

Hanke on vielä toiminnallisuuksiltaan kesken ja taloudellisten vaikutusten arviointi riippuu valituista ratkaisuista ja toimivaltasuhteista. Vaikutusten arviointia tehdään parhaillaan osana lainsäädäntötyötä. Sisäministeriön näkökulmasta on tärkeää, että hankkeessa luotava ratkaisu on turvallinen ja identiteetti on luotettavasti varmistettu.

Sisäministeriö tukee U-kirjelmässä esitettyä huomiota siitä, että kustannusten ja kehitystyön päällekkäisyyden välttämiseksi tulee kiinnittää huomiota kansallisen työn yhteensovittamiseen EU-valmistelun kanssa.

Sisäministeriö huomioi, että U-kirjelmässä todetun mukaan asetusehdotuksella ei olisi vaikutusta henkilöiden rekisteröintiin väestötietojärjestelmässä tai kansallisten henkilöllisyyttä osoittavien asiakirjojen myöntämiseen. Ehdotuksessa ei myöskään oteta kantaa henkilöllisyystiedon tai todistusten myöntämiseen jäsenvaltioissa.

Ehdotus on komission mukaan linjassa asetuksen (EU) 2019/1157 tavoitteiden kanssa. Kyseisellä asetuksella parannetaan henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen turvallisuutta, ja jäsenvaltioiden oli otettava elokuuhun 2021 mennessä käyttöön uudet henkilökortit, joissa on päivitetty turvaominaisuudet. Suomessa henkilökorttilain muutoksella, joka tuli voimaan 2.8.2021, säädettiin asetusta täydentävästi muun muassa sormenjälkien ottamisesta ja henkilökortin teknisestä osasta ja sen tietojen tietoturvasta.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
